

EU:n kestävä kehityksen strategia ja sen kansallinen toimeenpano

Kansainvälisen sosiaalipolitiikan iltapäivä

19.11.2008 Tieteiden talo

Annika Lindblom

Ympäristöministeriö/

kestävän kehityksen sihteeristö

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

PÄÄKAUPUNKI

© Kempainen, Vienonen & Koivisto / Käyttökuva

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
MILJÖMINISTERIET
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Mitä on kestävä kehitys?

- Yhteiskunnallista kehitystä, jossa ekologiset, sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset näkökohdat on huomioitu
- Globaali ulottuvuus on huomioitu: Kansallinen kehitys ei ole kestävä, jos sillä on kestäättömiä globaaleja vaikutuksia
- Ylisukupolvisuus ("terveen vauvan elämänkaari"): Tehtyjen päätösten vaikutuksia tulee tarkastella pitkällä tähtäimellä

Määritelmiä:

- Brundtland 1987, EU 2006: ”kehitystä, joka vastaa tämän sukupolven **tarpeet** vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuuksia vastata omiin tarpeisiinsa”
- Keke-toimikunta 2005: ”jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista **muutosta** jonka päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet”
- Kansallinen keke-strategia 2006: ”Hyvinvoinnin turvaamista luonnon kantokyvyn rajoissa kansallisesti ja globaalisti” (visio jota tukee 5 periaatetta)

Suomea poliittisesti sitovia kestävän kehityksen strategioita:

- **Kansallinen** kestävän kehityksen strategia ”Kohti kestäviä valintoja. Kansallisesti ja globaalisti kestävä Suomi” (2006)
- **Pohjoismainen** kestävän kehityksen strategia ”Kestävä kehitys - Pohjolan uusi suunta. Tarkistettu strategia 2005-2008” (2004)
- **EU:n** uudistettu kestävän kehityksen strategia (2006)
- **YK:** Johannesburgin kestävän kehityksen toimintaohjelma (2002)

EU:n keke-strategian taustaa

- Strategiasta päätettiin Göteborgissa kesäkuussa 2001
  - Strategiaa täydennettiin kansainvälisellä osuudella komission tiedonannon pohjalta Barcelonan Eurooppa-neuvostossa 2002
  - Kattava review-prosessi 2004-2006
  - Tarkistettu EU:n strategia kesäkuussa 2006
- strategian tunnettuus vähäinen ja rooli heikko
  - suhde Lissabonin strategiaan epäselvä
  - Vain vähän innovatiivisia elementtejä
  - Pitkä tavoitehorisontti puuttuu
  - Sektorilähestymistapa
  - + osaan tavoitteista sitouduttu jo aikaisemmin

Strategian lähtökohdat

- SDS: elämänlaatu, sukupolvien sisäinen ja välinen tasa-arvoisuus, politiikkojen johdonmukaisuus
- Lissabon: kilpailukyky, talouskasvu ja työpaikkojen luominen
- SDS on yleinen toimintakehys, jonka osana on Lissabonin strategia!
- Better regulation, päätöksenteon tehostaminen
- Päätökset perustuvat ehdotuksiin, joista tehty laadukas kestävän kehityksen vaikutusten arviointi

Kansallinen vs. EU:n keke-strategia

- Strategiat valmisteltu rintarinnan ja päätetty yhteisestä edistymisen arvioinnin aikataulusta. (2007 ja sen jälkeen joka toinen vuosi)
- Temaattisesti yhdenmukainen, mutta myös kansallisia erityiskysymyksiä
- Kansallisessa horisontaalisempi tulokulma teemoihin
- Indikaattoriprosessit eroavat; kansallinen kokoelma osa strategiaprosessia

Pääteemat

EU / Suomi

- Ilmastonmuutos ja puhtaat energiamuodot
  - Kestävä liikenne
  - Kestävä kulutus ja tuotanto
  - Luonnonvarojen säilyttäminen ja hallinta
  - Kansanterveys
  - Sosiaalinen osallisuus, väestönkehitys ja maahanmuutto
  - Maailmanlaajuinen köyhyys ja kestävän kehityksen haasteet
- Tasapaino luonnonvarojen käytön ja suojelun välillä
  - Kestävät yhdyskunnat kestävässä aluerakenteessa
  - Hyvinvointia koko elämänkaareen
  - Talous kestävän kehityksen turvaajana
  - Suomi globaalina toimijana ja vastuunkantajana
  - Kestävien valintojen tukeminen (kasvatus ja koulutus; T&K ja innovaatiot; taloudelliset ohjauskeinot)

Edistetään kestäviä kulutus- ja tuotantomalleja

- *Edistetään kestäviä kulutus- ja tuotantomalleja puuttamalla sosiaaliseen ja taloudelliseen kehitykseen*
- *Parannetaan ja edistetään tuotteille ja tuotantoprosesseille asetettuja ympäristö- ja sosiaalisia tavoitteita*
- *Vihreissä julkisissa hankinnoissa vuoteen 2010 mennessä taso, joka vastaa nyt parhaat tulokset saaneiden jäsenvaltioiden tasoa*
- *EU:n lisättävä maailmanlaajuista markkinaosuuttaan ympäristötekniikan ja ympäristöinnovaatioiden alalla.*

Edistetään hyvää kansanterveyttä yhtäläisin edellytyksin ja parannetaan suojaa terveysuhkia vastaan

- *Parannetaan suojaa terveysuhkia vastaan*
- *Edistetään tiukkoja eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevia normeja*
- *Pidetään aisoissa elintapasairauksia ja kroonisten sairauksien yleistymisen*
- *Vähennetään terveyteen liittyvää eriarvoisuutta*
- *Parannetaan tiedottamista ympäristön pilaantumisesta ja haitallisista terveysvaikutuksista*
- *Edistetään mielenterveyttä ja puututaan itsemurhan riskitekijöihin*

Varmistetaan kansalaisten elämänlaadun parantuminen

- *Vähennetään köyhyysuhan alla elävien ja syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten määrää*
- *Varmistetaan sosiaalisen ja alueellisen koheesion korkea taso ja kulttuurisen monimuotoisuuden kunnioittaminen*
- *Lisätään naisten ja ikääntyvien työntekijöiden osallistumista työmarkkinoille,*
- *Lisätään maahanmuuttajien työllistyvyyttä, helpotetaan maahanmuuttajien ja heidän perheidensä kotouttamista*
- *Vähennetään globalisaatiosta työntekijöille ja heidän perheille aiheutuvia haittavaikutuksia*

Edistetään aktiivisesti kestäväää kehitystä koko maailmassa

- *Myötävaikutetaan kansainvälisen ympäristöhallinnon parantamiseen*
- *Nostetaan kehitysavun määrää, tehostetaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden kehitysapupolitiikkaa*
- *Otetaan kestäväen kehityksen kysymykset huomioon kaikessa EU:n ulkopolitiikassa*

EU:n isoja keke-haasteita

- Lissabonin ja keke-strategian yhdistäminen:
  - New Global Deal, low-carbon growth etc.
- Komission pääosastojen parempi yhteistyö ja ”yhteen hiileen puhaltaminen”
- Beyond GDP – parempia mittareita hyvinvoinnille
- Kestävän kehityksen vaikutusarvioinnin sisällyttäminen koko yhteisöpolitiikkaan
- Greening the Community
- New Governance for Sustainable Development
- Kansallisen ja yhteisöpolitiikan parempi koherenssi; vertaisarvioinnit yms.

Toimeenpanon fasilointi Suomessa

- Tavoitteena on käynnistää ja läpiviedä prosessi, jonka tuella kestävä kehityksen tavoitteita konkretisoidaan ja toteutetaan.
- Tukena hallitusohjelma
- Prosessinohitajana Suomen kestävä kehityksen toimikunta
  - Työohjelma 2008-2012: strategian tavoitteiden edistäminen, arviointi ja seuranta sekä toimeenpanon tuloksista tiedottaminen
  - Erityisenä kohderyhmänä on valtionhallinto

Toimeenpano-ohjeistus 2007

1. Ministeriöiden ja niiden alaishallinnon johto sitoutuu kestävään kehitykseen; Keke-linjaukset sektori- ja alaishallinnon strategioihin;
2. Kuntia kannustetaan kestäväan kehityksen ohjelmatyöhön ja sisällyttämään kestäväan kehityksen linjaukset kuntastrategioihin sekä verkostoitumaan paikallisesti ja alueellisesti
3. Julkisen hallinnon organisaatiot toteuttavat kestäväää kehitystä omissa arkitoiminnoissaan sekä työ- ja toimintaympäristössään
4. Arviointi ja seuranta järjestetään

Edistymisen seuranta ja arviointi

- Kattava kestävän kehityksen kokonaisarvio 2009
  - Varsinainen edistymisraportti sekä EU:n että kansallisen strategian sektoritoimeenpanosta
  - Indikaattoriraportti; kehityssuunnat ja ”peukalot”
  - Kestävän kehityksen vaikutusten arviointi (ex-ante); metodiikka kehitteillä
  - Valtionhallinnon itsearviointi ns. CAF-liitteellä
  - Kansliapäälliköiden tulevaisuuslupaukset (?)

Indikaattoriarvio 2007: Kehitys pääosin myönteistä

- Kestävien tuotantotapojen edistäminen
- Kulutustottumusten muuttaminen
- Palvelujen saatavuuden turvaaminen
- Tasapaino yksilön ja yhteiskunnan vastuun välillä
- Syrjäytymisen ja köyhyyden ehkäisy
- Kansallinen identiteetti ja monikulttuurinen Suomi
- Talous kestävän kehityksen turvaajana
- Kestävää kehitystä edistävä kasvatus ja koulutus

Indikaattoriarvio 2007

Kehitys ristiriitainen / ei muutoksia

- Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön lisääminen
- Itämeren tilan parantaminen
- Luonnonvarojen kulttuurinen merkitys
- Monikeskuksinen ja verkottuva aluerakenne
- Kansalaisvaikuttamisen edistäminen
- Tutkimus, kehitys, osaaminen ja innovaatiot

Indikaattoriarvio 2007

Kehitys pääosin kielteistä

- Kasvihuonekaasupäästöjen rajoittaminen
- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
- Toiminnallisesti monipuoliset ja rakenteellisesti eheät yhdyskunnat sekä hyvä elinympäristö
- Elinvoimainen maaseutu ja sen palveluiden turvaaminen
- Liikennejärjestelmä
- Työelämän laatu työtapaturmilla mitattuna
- Eri sukupolvien yhteenkuuluvuus
- Terveellisten elämäntapojen ja toimintakyvyn edistäminen sekä terveysuhkien torjuminen
- Suomi globaalina vastuunkantajana

Suomen asema EU:n keke-politiikassa

- Suomi on koko ajan askeleen edellä EU:ta kestävän kehityksen politiikkatoimissa ja prosesseissa
  - Governance, poikkihallinnollisuus ja yhteistyön traditio
  - Poliitikkojen sitoutuneisuus
  - Poliittikkatoimien johdonmukaisuus
  - Joustavuus ja demokraattisuus

➤ Suomi EU:n keke-laboratorioksi?!

KIITOS!

Annika.Lindblom@ymparisto.fi
www.ymparisto.fi/kestavakehitys

